T086 TKL 4 (10) Luận Kim Cang Bát Nhã Qt (Biệt Bản)

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån thượng

SOÁ 1510 (BIEÄT BAÛN)
LUAÄN KIM CANG BAÙT-NHAÕ
(Cuõng goïi laø Kim Cang Naêng Ñoaïn Baùt-nhaõ)
Taùc giaû: Boà-taùt Voâ Tröôùc
Haùn dòch: Ñôøi Tuøy, Tam taïng phaùp sö Ñaït Ma Caáp Ña.
QUYEÅN THÖÔÏNG

Phaät phaùp xuaát hieän, khoâng gì saùnh,
Laø ñeä nhaát thaáu roõ phaùp giôùi
Tuï yù nghóa Kim cang khoù hoaïi
Heát thaûy Thaùnh nhaân vaøo ñöôïc.
Laø Tieåu Kim Cang Ba-la-maät,
Teân nhö vaäy, hieän roõ uy theá,
Giaùo vaø nghóa böïc Trí ñaõ noùi,
Nghe xong, chuyeån thaønh chuùng ta noùi,
Thaân nöông veà Phaät vaø böïc Trí,
Ñaâu ñem chính taâm, maø ñaûnh leã
Ta neân sieâng naêng, laäp nghóa aáy,
Vì töï, tha noùi maø noái nhau giaûi thích.
Luaän raèng: Baûy thöù cuù nghóa ñaõ thaønh laäp roài, vôùi Baùt-nhaõ Ba-lamaät naày ñöôïc thaønh laäp laø do baûy cuù nghóa. Baûy cuù nghóa laø:
1. Chuûng taùnh khoâng döùt.
2. Phaùt khôûi haønh töôùng.
3. Nôi tu haønh truï vaøo
4. Ñoái trò.
5. Khoâng maát.
6. Ñòa.
7. Ñaët teân.

Baûy yù nghóa treân, ñöôïc thaønh laäp trong kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, neân goïi laø cuù nghóa. Saùu yù nghóa ñaàu laø neâu roõ vieäc laøm cuûa Boà-taùt ñaït

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïngï (Bieät Baûn) 125

ñeán roát raùo. Cuù nghóa thöù baûy laø neâu roõ vieäc laäp phaùp moân naøy. Neân bieát nhö theá. Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy laø haït gioáng Phaät khoâng döùt, luoân ñöôïc löu haønh treân ñôøi. Vì neâu roõ yù nghóa chuûng taùnh Phaät khoâng bò ñöùt, luoân ñöôïc löu haønh nôi theá gian; neân ñaàu tieân Tu-boà-ñeàà ñaõ noùi: “Thaät hi höõu thay! Baïch Theá Toân! Ñöùc Nhö Lai ÖÙng Cuùng, Chaùnh Bieán Tri, raát kheùo hoä nieäm cho caùc Boà-taùt, kheùo phoù chuùc cho caùc Boà-taùt. v.v... Cuù nghóa “Phaùt khôûi haønh töôùng” laø nhö kinh noùi: Vì sao Boà-taùt trong Ñaïi thöøa phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc v.v... Cuù nghóa “Nôi tu haønh truï vaøo” laø nôi phaùt khôûi haønh töôùng an truï. Nghóa naày coù möôøi taùm thöù (moân) neân bieát. 1. Phaùt taâm, kinh noùi: “Caùc Boà-taùt sinh taâm nhö vaày: Heát thaûy chuùng sinh coù ñöôïc nhö theá v.v....” 2. Haønh töông öng vôùi Ba-la-maät, kinh noùi: Khi laøm vieäc boá thí khoâng ñeå mình vöôùng maéc vaøo vieäc aáy v.v... 3. Mong ñöôïc saéc thaân, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Coù theå thaáy Nhö Lai baèng töôùng thaønh töïu chaêng? v.v... 4. Mong ñöôïc phaùp thaân, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch Theá Toân! ÔÛ ñôøi vò lai, coù nhöõng chuùng sinh v.v...” 5. Tu haønh ñaït thuø thaéng maø khoâng kieâu maïn, kinh noùi: “Tu-ñaø- hoaøn thöôøng nghó nhö vaày v.v...” 6. Khoâng rôøi Phaät khi ngaøi ra ñôøi, kinh noùi: “Thaày nghó sao? Ngaøy xöa, khi Nhö Lai ôû choã Phaät Nhieân Ñaêng v.v...” 7. Nguyeän laøm thanh tònh coõi Phaät, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Neáu Boà- taùt noùi nhö vaày: Ta laøm trang nghieâm coõi nöôùc Phaät v.v...” 8. Thaønh thuïc chuùng sinh, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Thí nhö ngöôøi coù thaân nhö nuùi chuùa Tu-di v.v...” 9. Lìa boû vieäc chaïy theo ngoaïi luaän taùn loaïn, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Nhö soâng Haèng coù heát thaûy bao nhieâu soá caùt nhö vaäy”. 10. Duøng quaùn töôûng phaù tan söï töông öng veà chaáp chaët giöõa saéc vaø thaân chuùng sinh, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Heát thaûy coù bao nhieâu vi traàn trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi v.v...” 11. Cuùng döôøng haàu haï Nhö Lai, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Coù theå nhìn Nhö Lai baèng ba möôi hai töôùng cuûa baäc ñaïi nhaân chaêng? 12. Xa lìa lôïi döôõng, meät moûi, böïc boäi, khoâng khôûi tinh taán, laïi lui maát, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Neáu coù thieän nam, thieän nöõ, laáy thaân mình nhieàu nhö caùt soâng Haèng v.v...” 13. Nhaãn chòu khoå, kinh noùi: Nhö Lai noùi Nhaãn Ba-la-maät v.v...

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïngï (Bieät Baûn) 126

14. Lìa vò vaéng laëng, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Neáu coù thieän nam, thieän nöõ, thöôøng thoï trì, ñoïc tuïng, tu haønh phaùp moân naày v.v...” 15. Xa lìa söï vui möøng, loaïn ñoäng, khi chöùng ñaïo, kinh noùi: Thöa Theá Toân! Vì sao Boà-taùt phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc v.v... 16. Caàu ñöôïc ngöôøi daïy trao: kinh noùi: “OÂng nghó sao? Nhö Lai ôû choã Phaät Nhieân Ñaêng, coù phaùp naøo ñeå chöùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc v.v...” 17. Chöùng ñaïo, kinh noùi:

“Thí nhö coù ngöôøi thaân to lôùn vi dieäu v.v...” 18. Caàu thaønh Phaät, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Neáu Boà-taùt noùi nhö vaày: Toâi trang nghieâm coõi nöôùc Phaät, aáy khoâng goïi laø Boà-taùt v.v... Caùc truï xöù aáy, noùi goïn coù taùm thöù cuõng ñaày ñuû: 1.Truï xöù goàm thaâu. 2.Truï xöù Ba-la-maät tònh. 3.Truï xöù Duïc. 4.Truï xöù lìa chöôùng ngaïi. 5,Truï xöù tònh taâm. 6,Truï xöù Cöùu caùnh. 7.Truï xöù quaûng ñaïi. 8.Truï xöù thaâm dieäu. - Truï xöù goàm thaâu goïi laø phaùt taâm. - Truï xöù Ba-la-maät tònh goïi laø Ba-la-maät töông öng vôùi haønh. - Truï xöù Duïc laø muoán ñöôïc saéc thaân, phaùp thaân. - Truï xöù lìa chöôùng ngaïi laø möôøi hai thöù tieáp theo. - Truï xöù Tònh taâm, goïi laø chöùng ñaïo. - Truï xöù Cöùu caùnh, laø treân caàu quaû Phaät. - Truï xöù quaûng ñaïi vaø thaâm dieäu laø thoâng hôïp heát thaûy truï xöù khaùc. Trong truï xöù ñaàu, neáu noùi: “Boà-taùt sinh taâm nhö vaày: coù bao nhieâu chuùng sinh v.v...” thì ñaáy laø quaûng ñaïi. Coøn noùi: “Neáu Boà-taùt coù töôùng chuùng sinh v.v...” thì ñoù laø thaâm dieäu. Ñoái vôùi truï xöù thöù hai, neáu noùi: “Boà-taùt chaúng truï vaøo söï maø boá thí. v.v...” thì ñaáy laø thaâm dieäu. Coøn neáu noùi: “Coù nhieàu phöôùc ñöùc khoâng theå nghó löôøng v.v... thì ñaáy laø quaûng ñaïi. Nhö vaäy; trong caùc truï xöù khaùc, thì quaûng ñaïi hay thaâm dieäu tuøy ôû choã töông öng nhau. Ñaõ noùi xong truï xöù. Cuù nghóa “Ñoái trò” laø söï töông öng cuûa haønh töôùng khi thöïc haønh

caùc truï xöù. Coù hai thöù ñoái trò, neân bieát: Taø haønh, vaø coäng kieán chaùnh haïnh. ÔÛ ñaây “Kieán” laø phaân bieät. Nôi truï xöù ñaàu, neáu noùi: “Boà-taùt neân sinh taâm nhö vaày, coù bao nhieâu chuùng sinh v.v...” thì ñaáy laø ñoái trò taø haønh. “Do sinh taâm nhö theá”, laø Boà-taùt taø haønh. Coøn nhö noùi: “Neáu Boà-taùt coù yù töôûng veà chuùng sinh v.v...” thì ñaáy laø ñoái trò coäng kieán chính haïnh. ÔÛ ñaây, caùi phaân bieät, chaáp mình laø Boà-taùt, cuõng phaûi chaët ñöùt, nhö caâu noùi: Ta neân dieät ñoä chuùng sinh. - ÔÛ truï xöù thöù hai, neáu noùi: “Neân laøm vieäc boá thí, thì ñaáy laø ñoái trò taø haønh, chaúng phaûi nôi boá thí laø Boà-taùt taø haønh. Neáu laïi noùi: Truï vaøo söï v.v...” thì ñaáy laø ñoái trò cuøng thaáy chaùnh haønh, ôû ñaây söï phaân bieät, chaáp mình laø Boà-taùt, cuõng phaûi caét döùt, nghóa laø neân laøm vieäc Boá thí. Cuù nghóa “Khoâng maát” nghóa laø lìa hai beân. Theá naøo laø hai beân? Laø beân taêng ích vaø beân toån giaûm. Neáu ôû trong phaùp nhö ngoân töø maø phaân bieät, chaáp coù töï tính laø beân taêng ích. Coøn ñoái vôùi söï trong phaùp Voâ ngaõ maø chaáp laø khoâng, thì laø beân toån giaûm. Neáu noùi: Thöa Theá Toân: Neáu tuï phöôùc, khoâng phaûi laø tuï phöôùc... thì ñaáy laø ngaên beân taêng ích, do khoâng coù phaân bieät töï tính cuûa tuï phöôùc ñoù. Coøn nhö noùi: Cho neân, Nhö Lai noùi nhoùm phöôùc ñöùc; thì ñaáy laø ngaên beân toån giaûm; Vì noù khoâng nhö ngoân töø, coù töï tính, nhöng laïi coù söï töôùng ñeå coù theå noùi leân ñöôïc, vì Nhö Lai noùi laø tuï phöôùc ñöùc. Vieäc aáy, ñöôïc laøm saùng toû baèng caâu: “Tu-boà-ñeà! Phaät phaùp, Phaät phaùp aáy, Nhö Lai noùi chaúng phaûi laø Phaät phaùp, thì ñoù laø ngaên beân taêng ích. “AÁy laø Phaät phaùp”, thì ñaây laø ngaên beân toån giaûm. Caâu: “Nhö Lai noùi chaúng phaûi laø Phaät phaùp, laø laøm saùng toû nghóa khoâng maát”. AÁy goïi laø Phaät phaùp, caâu

naày laøm saùng toû nghóa töông öng. Taïi sao töông öng? Vì nhö ñaõ noùi: Neáu Phaät phaùp maø coù töï tính, thì Nhö Lai khoâng noùi laø Phaät phaùp, duø khoâng noùi, cuõng töï nhaän bieát. Do vaäy, noù khoâng coù töï tính, Vì döïa vaøo theá ñeá neân Nhö Lai môùi noùi laø Phaät phaùp. Nhö vaäy neân bieát, trong caû thaûy truï xöù, ñeàu laøm saùng toû nghóa baát coäng vaø töông öng. Laïi nöõa, Phaät phaùp goàm thaâu Ba-la-maät, Boà-ñeà phaàn vaø nhöõng Nieäm xöù v.v... Neân bieát , Boà-taùt lìa caû hai beân aáy (nhò bieân), neân ñoái vôùi ñoái trò kia, khoâng bò maát maùt. Cho neân goïi laø “khoâng maát”. Cuù nghóa “Ñòa”, coù ba thöù laø: Ñòa Tín haønh, Ñòa Tònh taâm, Ñòa Nhö Lai . ÔÛ ñaây, möôøi saùu truï xöù tröôùc, chæ roõ toû Ñòa Tín haønh. Truï xöù Chöùng

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïngï (Bieät Baûn) 128

ñaïo laø Ñòa Tònh taâm. Sau heát caàu thaønh Phaät laø Ñòa Nhö Lai. Cuù nghóa “Ñaët teân”, teân laø “Kim Cang Naêng Ñoaïn”. Teân naày coù hai nghóa töôùng laø: - Nhaäp haïnh chaùnh kieán. - Nhaäp haïnh taø kieán. Kim Cang nghóa laø tinh teá, cöùng chaéc. Tinh teá laø nhaân cuûa trí. Cöùng chaéc thì khoâng hö hoaïi. Naêng ñoaïn laø vaên, tö, tu trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Sôû ñoaïn laø nhö xöù caét ñöùt cuûa Kim Cang maø ñoaïn cho neân goïi laø Kim Cang Naêng Ñoaïn. Laïi nöõa, nhö caùc hình daïng Kim Cang, thì phaàn ñaàu vaø cuoái: roäng, phaàn giöõa heïp. Nhö theá Baùt-nhaõ Ba-la-maät, phaàn giöõa heïp, töùc laø Ñòa Tònh taâm. Phaàn ñaàu vaø cuoái roäng, ñoù laø Ñòa Tín haønh, vaø Ñòa Nhö Lai . ÔÛ ñaây laøm saùng toû nghóa baát coäng. Noù coù choå y chæ treân heát cuûa naêm cuù nghóa tröôùc. Neân bieát, caû thaûy ñeàu nöông töïa vaøo ñòa. Kinh noùi: Toâi nghe nhö vaày: Moät thuôû noï, taïi khu vöôøn röøng Kì ñaø Caáp-coâ-ñoäc thuoäc thaønh Xaù-veä, ñöùc Theá Toân cuøng vôùi ñaïi chuùng Tyø-kheo goàm ñuû moät ngaøn hai traêm naêm möôi vò. Khi aáy, gaàn buoåi ngoï thöïc, ñöùc Theá Toân, maëc y, mang bình baùt, vaøo thaønh Xaù-veä khaát thöïc. Sau khi vaøo thaønh theo thöù lôùp khaát thöïc xong, trôû veà Tinh xaù, thoï thöïc, thu y baùt, röûa tay chaân nhö thöôøng leä, roài traûi toøa ngoài kieát giaø thaân töôùng ngay thaúng, maø truï chaùnh nieäm, khoâng chuùt lay ñoäng. Khi aáy caùc Tyø-kheo ñeán choã Phaät, laïy döôùi chaân Ngaøi, cuøng ñi nhieãu theo phaùi beân phaûi ba voøng, roài lui ra ngoài qua moät phía. Luùc naày, Tueä Maïng Tu-boà-ñeà, töø trong ñaïi chuùng, ñöùng leân, ñeå hôû vai beân phaûi, ñaàu goái beân maët quì chaám ñaát, chaép tay, cung kính, thöa Phaät: Thöa Theá Toân! Thaät laø hi höõu! Ñöùc Nhö Lai ÖÙng Cuùng Chaùnh Bieán Tri ñaõ kheùo leùo hoä nieäm cho caùc Boà-taùt vaø kheùo phoù chuùc cho caùc Boà-taùt. Luaän raèng: Thaân Tu ña la noái tieáp maõi. YÙ nghóa naày nay roõ noùi roõ. Vì sao ñöùc Theá Toân duøng söï tòch tónh laøm oai nghi an toïa? Ñaáy laø hieån baøy, laø chæ coù söï vaéng laëng thì vôùi phaùp môùi hieåu thaáu vaø thuyeát giaûng phaùp aáy. Kinh noùi: “Kheùo goàm thaâu baäc nhaát, laø caùc ñaïi Boà-taùt, nghóa laø Boà-taùt ñaõ thaønh thuïc khi Phaät chöùng Chaùnh giaùc, chuyeån xe phaùp. Ñaây laø laáy phaùp Boà-taùt trong naêm loaïi nghóa ñeå kieán laäp. Boà-taùt coù baûy ñieàu lôùn. Nhöõng chuùng sinh lôùn naày, goïi laø Ma Ha Taùt Ñoûa. Baûy ñieàu lôùn laø: 1. Phaùp lôùn. 2. Taâm lôùn. 3. Tin, hieåu lôùn.

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïngï (Bieät Baûn) 129

4. Taâm tònh lôùn. 5. Tö löông lôùn. 6. Thôøi gian lôùn. 7. Quaû baùo lôùn. Nhö trong kinh Boà-taùt Ñòa Trì noùi: nôi truï xöù cuûa caùc Boà-taùt. Theá naøo laø kheùo goàm thaâu, theá naøo laø ñeä nhaát? Lôïi laïc töông öng, laø kheùo goàm thaâu. Ñeä nhaát thì coù saùu thöù neân bieát: 1. Thôøi gian nhaát. 2. Sai bieät nhaát. 3. Cao lôùn nhaát. 4. Beàn chaéc nhaát. 5. Truøm khaép nhaát. 6. Töôùng chuyeån ñoåi khaùc nhaát. - Thôøi gian laø gì? Laø phaùp thaáy ôû hieän taïi vaø vò lai. Trong aáy Boà-taùt kheùo goàm thaâu töùc an vui laø phaùp hieän thaáy, coøn lôïi laø ôû ñôøi sau. - Sai bieät laø gì? Laø ñoái vôùi Tam Ma Baùt Ñeá theá gian, vaø xuaát theá gian, caùc böïc Thaùnh Thanh vaên, Ñoäc giaùc v.v... nhöõng sai bieät trong ñaây, Boà-taùt kheùo goàm thaâu. - Cao lôùn laø sao? Söï kheùo goàm thaâu naày khoâng coù söï naøo cao hôn. - Beàn chaéc laø gì? Nghóa laø choã roát raùo. - Truøm khaép laø gì? Laø kheùo goàm thaâu moät caùch töï nhieân ñoái vôùi thaân mình vaø keû khaùc. - Töôùng chuyeån ñoåi khaùc laø gì? Laø toát nhaát, hôn heát trong vieäc kheùo goàm thaâu ñoái vôùi Boà-taùt chöa thanh tònh. Kinh noùi: “Phoù chuùc ñeä nhaát” laø nhöõng Boà-taùt ñaõ kheùo goàm thaâu, khi Phaät saép nhaäp Nieát-baøn. Ñaây cuõng laáy töø naêm nghóa maø noùi Theá naøo laø phoù chuùc baäc nhaát? Coù saùu nhaân duyeân: 1. Nhaäp xöù. 2. Ñaéc phaùp nhó. 3. Chuyeån giaùo. 4. Khoâng maát. 5. Loøng thöông (bi). 6. Toân troïng. - Nhaäp xöù laø gì? Kheùo daën doø, giao phoù baïn laønh. - Ñaéc phaùp nhó laø gì? “Caùc Boà-taùt ñaït ñöôïc phaùp kheùo goàm thaâu, laïi coøn kheùo goàm thaâu phaùp cuûa ngöôøi khaùc. - Chuyeån giaùo laø gì? Laø Phaät baûo: Caùc thaày neân kheùo goàm thaâu

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïngï (Bieät Baûn) 130

caùc Boà-taùt khaùc”. Ñoù laø chuyeån giaùo. - Khoâng maát laø caû ba thöù treân, ñuùng theo thöù lôùp cuûa noù, goïi laø khoâng maát. Vaø Bi, toân troïng thì thuaän theo treân töï bieát. Hai thöù kheùo goàm thaâu vaø phoù chuùc naày, laøm saùng toû cuù nghóa chuûng taùnh khoâng ñöùt. Kinh noùi: “Thöa ñöùc Theá Toân! Boà-taùt tu haønh Ñaïi thöøa, neân phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc nhö theá naøo? Neân truï nhö theá naøo? Neân tu haønh nhö theá naøo? Neân haøng phuïc taâm mình nhö theá naøo? Khi aáy, Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Laønh thay! Laønh thay! Tu-boà-ñeà! Nhö Thaày vöøa noùi: Nhö Lai kheùo hoä nieäm cho caùc Boà-taùt, kheùo phoù chuùc cho caùc Boà-taùt. Thaày haõy laéng nghe; Ta seõ giaûi thích. Haøng Boà-taùt Ñaïi thöøa phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, neân truï nhö vaày, neân tu nhö vaày, neân laøm chuû taâm mình nhö vaày... Tu-boà-ñeà thöa Phaät: Thöa Ngaøi! Con muoán nghe”. Luaän raèng: Ñaây laø cuù nghóa thöù hai: Phaùt khôûi Haønh töôùng. Vì sao Tu-boà-ñeà hoûi, coù saùu nguyeân do: 1. Ñeå caét ñöùt moái nghi ngôø. 2. Phaùt khôûi tin, hieåu. 3. Muoán thaâm nhaäp nghóa saâu xa. 4. Ñeå khoâng thoaùi lui. 5. Ñeå phaùt sinh vui möøng. 6. Ñeå chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi treân ñôøi, cuõng laø ñeå cho Baùt-nhaõ Ba-la-maät naày toàn taïi, khieán haït gioáng Phaät khoâng ñöùt maát. Theá naøo laø khieán cho haït gioáng Phaät khoâng döùt maát? - Laø neáu ai nghi ngôø thì caét ñöùt moái nghi ñoù. Neáu coù

Boà-taùt chöa thaønh thuïc öa thích phöôùc ñöùc, khi nghe Baùt nhaõ Ba-la-maät coù nhieàu phöôùc ñöùc lieàn khôûi taâm tin, hieåu. Ai ñaõ thaønh thuïc roài thì böôùc vaøo nghóa thaâm dieäu. Ñaõ ñöôïc phaùp khoâng bò xem thöôøng, do ñoù ham thoï trì, tu haønh, neân coù nhieàu coâng ñöùc, vaø nhôø ñoù khoâng bò thoaùi lui. Khi ñaõ ñöôïc thaâu phuïc theo mình vaø taâm thanh tònh roài, thì töï böôùc vaøo phaùp Ñaïi thöøa naày vaø caûm thaáy sinh hoan hyû. Do vaäy, khieán cho phaùp Ñaïi thöøa toàn taïi laâu beàn trong ñôøi vò lai. Toùm laïi, neáu coù nghi ngôø thì giuùp hoï hieåu, giuùp caùc Boà-taùt ñaõ thaønh thuïc vaø öa phöôùc ñöùc thaâu nhaän. Caùc Boà-taùt ñaõ ñöôïc phaùp, khoâng bò xem thöôøng (Baùt nhaõ Ba-la-maät), thì giuùp cho hoï taâm sieâng naêng, ñaõ ñöôïc taâm tònh thì laøm cho hoan hyû. Kinh noùi: “Neân truï nhö theá naøo”? - Ñaáy laø Duïc vaø Nguyeän. - “Neân tu haønh” - Laø söï töông öng Tam Ma Baùt Ñeá.

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïng (Bieät Baûn) 131

- “Neân laøm chuû taâm mình” - Ñaáy laø ñieàu phuïc söï taùn loaïn. - “Duïc laø mong caàu chaân chính”. Nguyeän laø taâm maõi nghó tôùi söï mong caàu treân. - Töông öng Tam Ma Baùt Ñeá laø Tam Ma Baùt Ñeá voâ phaân bieät. - Ñieàu phuïc taùn loaïn, laø neáu Tam Ma Baùt Ñeá bò phaân taùn, thì keùo giöõ taâm cho noùi truï trôû laïi. - Ñieàu thöù nhaát laø (neân truï) laø chæ roõ caùch thaâu nhieáp ñaïo. - Ñieàu thöù hai (tu haønh) laø chæ roõ caùch thaønh töïu ñaïo. - Ñieàu thöù ba (laøm chuû taâm) laø chæ roõ caùch khoâng laøm maát ñaïo. Taïi sao chæ hoûi veà phaùt khôûi haønh Boà-taùt thöøa? Vì coù ba loaïi Boà-ñeà khaùc nhau. Do kheùo hoûi, neân Tu-boà-ñeà, ñöôïc khen laø Laønh thay! Kinh noùi: “Phaät baûo: “Tu-boà-ñeà! Caùc Boà-taùt sinh taâm nhö vaày: Heát thaûy coù bao nhieâu chuùng sinh, vaø nhöõng thöù thuoäc veà chuùng sinh, hoaëc loaøi sinh baèng tröùng, loaøi sinh baèng thai, loaøi sinh do aåm thaáp, vaø loaøi hoùa sinh, hoaëc coù saéc, hoaëc khoâng coù saéc, hoaëc coù töôûng, hoaëc khoâng coù töôûng. Hoaëc chaúng phaûi coù töôûng, chaúng phaûi khoâng coù töôûng, coù bao nhieâu coõi chuùng sinh, nhöõng thöù thuoäc veà chuùng sinh, ta ñeàu khieán cho vaøo Voâ dö Nieát-baøn vaø Dieät ñoä. Dieät ñoä cho voâ löôïng voâ bieân chuùng sinh nhö theá, nhöng thaät khoâng coù chuùng sinh naøo ñöôïc dieät ñoä caû! Vì sao? Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu Boà-taùt coù töôûng veà chuùng sinh, thì khoâng phaûi laø Boà-taùt. Vì sao? Tu-boà-ñeà! Vì neáu Boà-taùt khôûi yù töôûng thaáy coù töôùng chuùng sinh, töôùng Ngöôøi, töôùng thoï maïng, thì khoâng goïi laø Boà-taùt... Luaän raèng: Ñaây laø cuù nghóa thöù ba: Nôi tu haønh truï vaøo. Suoát ñeán cuoái kinh, ñeàu coù möôøi taùm moân nhö tröôùc ñaõ noùi. Nay noùi ñuû. Moân Ñieàu ñaàu tieân laø phaùt taâm, kinh noùi: Coù bao nhieâu chuùng sinh vaø nhöõng thöù thuoäc veà chuùng sinh... ñaáy laø noùi bao goàm, töôùng chung. Sinh baèng tröùng v.v... ñaáy laø noùi söï khaùc nhau. Laïi nöõa, thoï sinh, nôi nöông töïa vaø caûnh giôùi khaùc nhau. Neân bieát, sinh baèng tröùng cho ñeán hoùa sinh laø thoï sinh khaùc nhau. Hoaëc coù saéc hoaëc khoâng coù saéc... laø nôi nöông töïa khaùc nhau. Hoaëc coù töôûng hoaëc khoâng coù töôûng, hoaëc chaúng phaûi coù töôûng, chaúng phaûi khoâng coù töôûng, laø caûnh giôùi tuøy thuoäc coù khaùc nhau. - Coù bao nhieâu coõi chuùng sinh vaø nhöõng thöù thuoäc veà chuùng sinh

heát thaûy caùc thöù töôûng aáy, ñang soáng trong coõi chuùng sinh, Phaät laäp ra maø noùi. - Ta ñeàu khieán cho vaøo Voâ dö Nieát-baøn... Taïi sao nguyeän nghóa

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïngï (Bieät Baûn) 132

khoâng theå coù ñöôïc naøy? Do tuøy thuoäc chuùng sinh, neân nguyeän khoâng coù loãi maø caû thaûy ñeàu laø do chuùng sinh. Nhö noùi: "Loaøi sinh baèng tröùng v.v..." thì ñieàu ñöôïc öôùc nguyeän vaøo trong soá. Nhöng caùc loaøi sinh baèng tröùng, sinh nôi aåm thaáp, khoâng coù töôûng; chaúng phaûi coù töôûng, chaúng phaûi khoâng coù töôûng v.v... ñeàu khoâng coù khaû naêng nhaäp Voâ dö Nieát- baøn. Laøm theá naøo coù theå khieán heát thaûy chuùng sinh nhaäp Nieát-baøn? Coù ba nguyeân do: 1. Khoù coù khaû naêng thì phaûi ñôïi thôøi cô (gaëp naïn xöù). 2. Khoâng khoù sinh khaû naêng (khoâng gaëp naïn xöù) maø chöa thaønh thuïc, thì khieán cho thaønh thuïc (khoâng gaëp naïn xöù). 3. Ñaõ thaønh thuïc thì khieán ñöôïc giaûi thoaùt. Taïi sao noùi Voâ dö Nieát-baøn maø khoâng noùi thaúng laø Nieát-baøn? - Neáu noùi Nieát-baøn khoâng thoâi thì khaùc chi Nieát-baøn, phöông tieän maø Phaät ñaõ noùi vôùi böïc Sô thieàn v.v... Haïng naøy do söùc tröôïng phu cuûa mình, duø khoâng coù Phaät, vaãn chöùng ñöôïc, nhöng quaû Nieát-baøn aáy chaúng roát raùo. Taïi sao khoâng noùi coõi Höõu dö Nieát-baøn? -Vì ñoù laø quaû chung (coäng quaû). Do nghieäp ñôøi tröôùc, laïi gaëp Phaät noùi maø chöùng quaû. Laïi nöõa, laø thaân khoå coù soùt laïi khoâng phaûi hoaøn toaøn, hoaøn haûo. Nhö vaäy Nieát-baøn vaø Höõu dö Nieát-baøn laø quaû cuûa söùc tröôïng phu, laø quaû chung, laø quaû chaúng roát raùo, quaû chaúng hoaøn toaøn. Cho neân noùi Voâ dö Nieát-baøn. "Nhö theá, laø coù voâ löôïng chuùng sinh nhaäp Nieát-baøn roài": Caâu aáy chæ roõ loaøi sinh baèng tröùng v.v... moãi loaøi ñeàu nhieàu voâ löôïng. - Khoâng coù chuùng sinh naøo ñöôïc Nieát-baøn: "Caâu naày coù nghóa gì? Nhö Boà-taùt töï chöùng Nieát-baøn, thì vaãn khoâng khaùc chuùng sinh". Vì sao? Vì neáu Boà-taùt coøn coù töôûng chuùng sinh, töùc chaúng phaûi Boà-taùt. "Nghóa caâu naày laø sao? Do ñoái vôùi chuùng sinh, maø Boà-taùt coù yù töôûng ñoù laø keû khaùc, khoâng phaûi chính mình, thì khoâng goïi laø Boà-taùt". Taïi sao vaäy? Bôûi Boà-taùt maø phaùt khôûi yù nieäm veà chuùng sinh, veà ngöôøi, veà thoï maïng; thì khoâng goïi laø Boà-taùt. Nghóa naày nhö theá naøo? Vì coøn phieàn naõo, maø chaáp coù töôûng chuùng sinh, maïng ngöôøi chuyeån töùc laø ñaõ coù ngaõ töôûng. Ñoái vôùi chuùng sinh, laïi coù yù nieäm, hoï laø keû khaùc. Khi, khoâng coøn thaáy hoï khaùc mình, thì Boà-taùt aáy, ñaõ caét lìa ngaõ kieán. Vò naày chöùng ñaéc ñöôïc töï thaân töï haønh (haønh laø naêm aám), töôùng bình ñaúng, tin hieåu mình vaø ngöôøi ñeàu nhö nhau. Boà-taùt aáy khoâng coøn chaáp thuû thaáy chuùng sinh, maïng, ngöôøi. Ñaáy laø yù nghóa vöøa noùi. Laïi nöõa, kinh noùi: "Caùc Boà-taùt sinh taâm nhö theá v.v..." laø chæ roõ: Boà-taùt neân truï vaøo Duïc, Nguyeän nhö theá.

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïngï (Bieät Baûn) 133

"Neáu Boà-taùt coù yù nieäm veà chuùng sinh, thì khoâng phaûi Boà-taùt". Caâu naày chæ roõ, neân tu haønh nhö theá, töùc laø luùc töông öng vôùi Tam Ma Baùt Ñeá. "Neáu Boà-taùt sinh khôûi yù nieäm veà töôùng chuùng sinh, töôùng ngöôøi, töôùng

thoï maïng, thì khoâng goïi laø Boà-taùt". Ñaáy laø chæ roõ caùch laøm chuû taâm mình, khoâng cho noù taùn loaïn. Neáu luùc töông öng vôùi Tam Ma Baùt Ñeá maø bò phaân taùn, thì yù nieäm veà chuùng sinh vaãn khoâng thay ñoåi, nhö caûnh giôùi kia cuøng truï. - Cho neân, khoâng coù chuùng sinh ñöôïc Nieát-baøn: "Caâu naày laø thaønh töïu ñöôïc Duïc vaø Nguyeän laø hôn heát trong vieäc goàm thaâu caùc truï xöù. Moïi haønh töôùng töông öng hieän haønh ôû caùc truï xöù khaùc, luùc aáy nöông vaøo Duïc vaø Nguyeän maø nhaát ñònh ñaït ñöôïc. Nghóa cuûa Duïc Nguyeän khoâng giaûi thích laïi. Kinh noùi: Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Khoâng truï nôi söï töôùng, maø haønh boá thí; khoâng heà truï vaøo gì maø haønh boá thí. Khoâng truï vaøo saéc maø boá thí, khoâng truï vaøo thanh-höông-vò-xuùc-phaùp, maø boá thí. Tu-boà-ñeà! Boà-taùt khoâng truï töôûng ôû töôùng, khi laøm vieäc boá thí nhö theá. Taïi sao vaäy? Bôûi Boà-taùt khoâng truï töôùng maø boá thí; thì phöôùc aáy nhieàu khoâng theå suy löôøng noåi. - Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Hö khoâng ôû phöông ñoâng coù theå nghó löôøng ñöôïc khoâng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân! Khoâng. Phaät baûo: Ñuùng vaäy! Tu-boà-ñeà! Hö khoâng ôû caùc phöông Nam, Taây, Baéc, boán goùc, treân döôùi, coù theå suy löôøng ñöôïc chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân! Khoâng theå suy löôøng ñöôïc. Phaät baûo: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Tu-boà-ñeà! Khi boá thí, Boà-taùt khoâng truï nôi töôùng maø boá thí, thì phöôùc ñöùc aáy cuõng nhö vaäy, laø khoâng theå suy löôøng ñöôïc. Phaät laïi baûo Tu-boà-ñeà: Boà-taùt chæ neân nhö theá maø haønh Boá thí. Luaän raèng: Moân thöù hai laø haønh töông öng vôùi Ba-la-maät. Töø ñaây trôû ñi, trong caùc truï xöù khaùc, coù naêm thöù töyø söï töông öng cuûa noù maø giaûi thích: 1. Nöông vaøo nghóa. 2. Noùi töôùng. 3. Thaâu giöõ. 4. An laäp. 5. Hieån hieän (laøm saùng toû). - Truï xöù ñoái trò laø nöông vaøo nghóa. Töùc truï xöù aáy laø noùi töôùng.

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïngï (Bieät Baûn) 134

Duïc, nguyeän laø thaâu giöõ. Truï xöù Ñeä nhaát nghóa, laø an laäp. Töông öng vôùi Tam Ma Baùt Ñeá vaø nhieáp giöõ taâm taùn loaïn laø Hieån hieän. - Ñoái vôùi Truï xöù Ba-la-maät tònh, kinh noùi: " Boà-taùt, khi laøm vieäc boá thí, thì khoâng neân truï vaøo söï, töôùng". Ñaây laø nöông vaøo nghóa, chæ roõ caùch ñoái trò chaáp truï. Kinh noùi: "Neân laøm vieäc boá thí". Ñaáy laø noùi veà töôùng. Saùu Ba-la- maät, ñeàu thaâu vaøo trong theå tính cuûa caû thaûy Ñaøn na (Boá thí) Ba-la-maät. Ñaøn Ba-la-maät coù ba thöù: 1. Töï mình thí (Taøi thí), goïi laø Ñaøn ba Ba-la-maät. 2. Voâ uùy thí, goïi laø Thi La Ba-la-maät, Saèn-ñeà Ba-la-maät. 3. Noùi phaùp cho ngöôøi khaùc, goïi laø Tì Leâ Da Ba-la-maät, Thieàn na Ba-la-maät, Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Neáu thieáu tinh taán, thì khi noùi phaùp cho ngöôøi, seõ caûm thaáy moûi meät, khoâng theå noùi phaùp. Neáu khoâng coù thieàn ñònh thì seõ tham lam cuûa tín thí cuùng döôøng, vaø seõ khoâng chòu ñöïng noåi giaù reùt, noùng böùc, maø taâm oâ nhieãm thuyeát phaùp. Khoâng coù trí tueä, thì seõ noùi laãn loän, maéc nhieàu laàm loãi. Lìa khoûi ba ñieàu vöøa noùi, thì noùi phaùp (phaùp thí) thaønh töïu. Caùc Ba-la-maät treân, coù hai quaû baùo, laø hieän taïi vaø vò lai. Quaû baùo vò lai, thì Ñaøn ba Ba-la-maät seõ coù phöôùc baùo lôùn, Thi la Ba-la-maät coù thaân ñaày ñuû, laø thaân Ñeá Thích, Phaïm thieân, v.v... Saèn-ñeà Ba-la-maät thì ñöôïc ñoâng ñaûo

baïn laønh, baø con giuùp ñôõ. Tì Leâ Da Ba-la-maät thì ñöôïc quaû baùo maõi maõi khoâng döùt. Thieàn Na Ba-la-maät thì ñöôïc sanh thaân khoâng hö hoaïi. Baùt-nhaõ Ba-la-maät thì ñöôïc caùc caên nhaïy beùn vaø nhieàu vui veû, ñöôïc töï taïi giöõa ñaùm ñoâng. - Quaû baùo hieän taïi laø ñöôïc ai naáy ñeàu tin, kính cuùng döôøng vaø ñöôïc phaùp Nieát-baøn trong hieän taïi. Vôùi Nieát-baøn hieän taïi, neáu Boà-taùt thöïc haønh boá thí ñeå mong caàu quaû mai sau, aáy laø ñaõ truï chaáp vaøo söï töôùng khi laøm vieäc boá thí. Nhö boá thí taøi vaät mong ñöôïc laïi quaû baùo veà taøi vaät. Theá neân, kinh noùi: “Khoâng truï vaøo söï töôùng maø haønh boá thí”. Neáu thöïc haønh boá thí ñeå mong caàu quaû baùo Thi La ôû mai sau, vaäy laø boá thí coù sôû truï (choå truï chaáp vaøo). Theá neân kinh noùi: “Voâ sôû truï (khoâng truï vaøo ñoái töôïng naøo) maø boá thí. “Quaû cuûa Thi La v.v... thì coù nhieàu, khoù phaân bieät heát, neân chæ noùi chung laø coù “sôû truï” truï. Caàu quaû baùo hieän taïi nhö laøm vieäc boá thí, ñeå ñöôïc tin töôûng, cung kính cuùng döôøng, aáy laø boá thí maø truï vaøo saéc, thanh, höông, vò, xuùc. Theá neân kinh noùi: Khoâng neân truï vaøo saéc v.v.... Coøn nhö thöïc haønh boá thí, ñeå caàu phaùp Nieát-baøn trong hieän taïi, thì

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïngï (Bieät Baûn) 135

ñoù laø truï phaùp maø boá thí. Cho neân kinh noùi: “Boá thí thì khoâng truï vaøo phaùp”. Laïi nöõa, kinh noùi: “Neân laøm vieäc boá thí; töùc laø noùi nguyeän mong muoán (duïc, nguyeän) giöõ gìn boá thí. Kinh noùi: Khoâng truï maø haønh boá thí; “khoâng truï” aáy laø an laäp Ñeä nhaát nghóa. ÔÛ ñaây vì khoâng truï neân chæ roõ nhö caùc söï sôû höõu thì Ñeä nhaát nghóa khoâng truï; coøn vaät v.v... laø söï sôû höõu. Kinh noùi: “Boà-taùt neân haønh boá thí, nhö vaäy, khoâng truï töôûng ôû töôùng chæ roõ töông öng Tam muoäi vaø nhieáp phuïc taâm taùn loaïn. ÔÛ hai thôøi gian naøy khoâng truï töôûng ôû töôùng. Nhö vaäy laø ñaõ an laäp nghóa Khoâng truï xong. Hoaëc coù Boà-taùt khoâng kham noãi lyù khoâng truï, vì coøn tham phöôùc ñöùc, vì muoán giuùp cho Boà-taùt aáy, kham noåi neân. Ñöùc Theá Toân chæ roõ: “Khoâng truï töôûng ôû töôùng maø haønh boá thí, thì phöôùc môùi nhieàu nhö hö khoâng”. Coù ba nguyeân nhaân nhieàu: 1. Khaép moïi choán, nghóa laø haønh boá thí an truù ôû choå khoâng truï vaøo töôùng, maø sinh phöôùc ñöùc. 2. Roäng raõi, cao lôùn, vöôït hôn heát thaûy. 3. Roát raùo, khoâng cuøng, khoâng bao giôø heát. Kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Coù neân thaáy Nhö Lai baèng töôùng thaønh töïu chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân: Khoâng! Khoâng theå thaáy Nhö Lai baèng töôùng thaønh töïu. Taïi sao? Vì Nhö Lai ñaõ noùi: Töôùng töùc chaúng phaûi töôùng. Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Phaøm heã noùi coù töôùng, ñeàu laø hö doái. Khi thaáy töôùng noùi chaúng phaûi laø töôùng, aáy môùi laø khoâng noùi doái. Nhö vaäy, thaáy caùc töôùng noùi chaúng phaûi laø töôùng, töùc laø thaáy ñöôïc Nhö Lai”. Luaän raèng : Moân thöù ba laø: Mong ñöôïc truï xöù saéc thaân. Kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Coù theå thaáy Nhö Lai baèng töôùng thaønh töïu chaêng”? Ñaáy laø töôùng nöông vaøo nghóa, ñoàng thôøi ñeå chæ roõ caùch ñoái trò kieâu maïn veà saéc thaân Nhö Lai. Kinh noùi: “Töôùng thaønh töïu”. Ñaáy laø noùi veà töôùng, ñeå chæ roõ saéc thaân Nhö Lai. “Tu-boà-ñeà thöa: khoâng theå”. Caâu aáy ñaõ laøm ñaày ñuû yù nghóa

naày. “Ñöùc Theá Toân noùi: Tu-boà-ñeà! Phaøm noùi sôû höõu töôùng ñeàu laø noùi doái. Caâu naày chæ roõ Duïc vaø Nguyeän neân giöõ gìn nghóa nhö theá, cuõng töùc laø an laäp Ñeä nhaát nghóa. Ñoái vôùi Ñeä nhaát nghóa, thì töôùng thaønh töïu chæ laø

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïngï (Bieät Baûn) 136

giaû doái, khoâng phaûi töôùng thaønh töïu môùi laø khoâng giaû doái. Kinh noùi: “Nhö vaäy caùc töôùng, khoâng phaûi laø töôùng, thì thaáy ñöôïc Nhö Lai”. Caâu naày laø hieån hieän. Nghóa laø khi töông öng vôùi tam muoäi vaø söï nhieáp taâm taùn loaïn, thì trong töôùng maø chaúng thaáy töôùng. Kinh noùi: “Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Thöa Theá Toân! Neáu nhö coù chuùng sinh, trong ñôøi vò lai vaø sau nöõa, nghe ñöôïc chöông cuù cuûa kinh naày, maø phaùt sinh thaät töôùng chaêng? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Ñöøng neân noùi nhö vaäy: Neáu nhö coù chuùng sinh, trong ñôøivò lai vaø sau nöõa, nghe ñöôïc chöông cuù cuûa Tu Ña La naày maø phaùt sinh thaät töôùng chaêng ?. Phaät laïi baûo Tu-boà-ñeà: Hoaëc nhö trong ñôøi vò lai vaø sau nöõa, coù Ñaïi Boà-taùt, khi phaùp saép dieät, maø laïi coù ngöôøi trì giôùi, tu phöôùc ñöùc, trí tueä, vaø sinh loøng tin töôûng kinh naày, thì ñoù môùi laø thaät. Phaät laïi baûo Tu-boà-ñeà: Thaày neân bieát! Vò Boà-taùt aáy, khoâng phaûi chæ tu haønh cuùng döôøng ôû moät vò Phaät, hay hai, ba, boán, naêm vò Phaät; cuõng khoâng phaûi chæ gieo troàng caên laønh ñoái vôùi moät vò Phaät, hay hai, ba, boán, naêm vò Phaät. Phaät laïi baûo Tu-boà-ñeà: Vò Boà-taùt aáy, ñaõ töøng tu haønh, cuùng döôøng, ñoái vôùi voâ löôïng ngaøn muoân chö Phaät vaø ñaõ gieo troàng caùc caên laønh vôùi voâ löôïng traêm ngaøn muoân chö Phaät. Nhöõng Boà-taùt aáy, nghe ñöôïc kinh naày, duø chæ moät nieäm, thöôøng sinh loøng tin thanh tònh. Tu-boà-ñeà! Nhö Lai ñeàu bieát roõ caû thaûy chuùng sinh aáy, Nhö Lai thaáy caû thaûy chuùng sinh aáy. Tu-boà-ñeà! Caùc Boà-taùt aáy, ñaõ taïo ra voâ löôïng phöôùc ñöùc. Taïi sao? Tu-boà-ñeà! Vì caùc Boà-taùt aáy, khoâng coù töôùng ngaõ, töôùng chuùng sinh, töôùng nhaân, töôùng thoï giaû. Tu-boà-ñeà! Caùc Boà-taùt aáy, khoâng coù töôùng phaùp, cuõng khoâng phaûi khoâng coù töôùng phaùp. Khoâng töôùng, cuõng chaúng phaûi khoâng töôùng. Taïi sao? Tu-boà-ñeà! Caùc Boà-taùt aáy, neáu chaáp giöõ töôùng cuûa phaùp, thì ñaõ bò vöôùng maéc vaøo yù nieäm ngaõ, nhaân, chuùng sinh, thoï giaû. Tu-boà-ñeà! Neáu Boà-taùt aáy, coù töôùng cuûa phaùp, töùc laø ñaõ bò vöôùng maéc vaøo töôùng ngaõ, töôùng nhaân, töôùng chuùng sinh, töôùng thoï giaû. Taïi sao? Tu-boà-ñeà! Khoâng neân chaáp giöõ phaùp, cuõng chaúng phaûi khoâng chaáp laáy phaùp. Do yù nghóa naày, maø Nhö Lai luoân noùi: Caùc phaùp moân nhö beø qua soâng. Phaùp coøn boû, huoáng nöõa laø phi phaùp! Luaän raèng: Moân ñieàu thöù tö laø: Mong ñöôïc truï xöù phaùp thaân. ÔÛ ñaây coù hai

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïngï (Bieät Baûn) 137

thöù: 1. Phaùp thaân Ngoân thuyeát. 2. Phaùp thaân Chöùng ñaéc. Vì muoán ñöôïc phaùp thaân ngoân thuyeát naày, kinh noùi:... “Baïch Theá Toân! Laïi nöõa, neáu coù chuùng sinh ôû ñôøi vò lai vaø sau nöõa, ñöôïc nghe chöông cuù kinh naày, v.v...” ÔÛ trong ñoù chöông cuù Ta Ña La töùc laø nhöõng nghóa voán coù neân bieát. - Cuù laø

gì? Nhö ñaõ noùi ôû tröôùc, coù baûy nghóa cuù. Töôûng nghóa khoâng ñieân ñaûo, aáy goïi laø thöïc töôùng. Neân bieát nhö ngoân thuyeát, chaáp nghóa ñoù khoâng phaûi laø thöïc töôùng. "Tu-boà-ñeà nghó nhö vaày: ÔÛ ñôøi vò lai, khoâng coù sinh thöïc töôùng". Ñeå ngaên yù naày, "Ñöùc Theá Toân noùi: Coù luùc chaùnh phaùp saép dieät maát, nghóa laø khi tu haønh, daàn daàn dieät maát. Tieáp theo, vì yù nghóa ñoù, Theá Toân neâu ra naêm ñieàu: 1. Chæ roõ vieäc tu haønh. 2. Chæ roõ nhaân tích taäp. 3. Chæ roõ thaâu nhaän baïn laønh. 4. Chæ roõ goàm thaâu phöôùc ñöùc töông öng. 5. Chæ roõ töø trong thaät töôùng seõ coù ñöôïc thaät töôùng. Kinh noùi: Coù ngöôøi trì giôùi, tu phöôùc ñöùc, trí tueä... Caâu naày chæ Tam hoïc nhö Taêng thöôïng giôùi v.v... chæ roõ coâng ñöùc tu haønh, maø coâng ñöùc cuûa thieåu duïc vaø tri tuùc laø tröôùc tieân vaø cho ñeán Tam ma ñeà v.v... Kinh noùi: "Ñaõ töøng cuùng döôøng voâ löôïng traêm ngaøn chö Phaät, duø chæ moät nieäm tònh tín v.v... Caâu naày chæ roõ vieäc taäp hoïp caùc nhaân laønh. Moät loøng tònh tín maø coøn ñöôïc nhö vaäy, huoáng laø phaùt sinh thöïc töôûng. Kinh noùi: "Nhö Lai thaáy, bieát heát thaûy chuùng sinh aáy..." Caâu naày chæ roõ thuoäc veà baïn laønh. Bieát laø bieát danh thaân. Thaáy laø thaáy saéc thaân. Nghóa laø, trong vieäc ñi ñöùng, laøm vieäc cuûa heát thaûy chuùng sinh aáy, Phaät ñeàu bieát taâm hoï, cuõng nhö thaáy roõ söï nöông töïa, döøng nghæ cuûa hoï. Kinh noùi: "Phaùt sinh laø giöõ laáy voâ löôïng phöôùc ñöùc..." Caâu naày chæ roõ thaâu gom phöôùc ñöùc laïi. Phaùt sinh laø ngay luùc phöôùc ñöùc khôûi sinh. Giöõ laáy laø giöõ gìn haït gioáng, khi chaùnh phaùp saép maát. Kinh noùi: Caùc Boà-taùt aáy, khoâng coù töôùng ngaõ, töôùng chuùng sinh... cho ñeán... Neáu Boà-taùt aáy, coù töôûng veà phaùp, töùc laø ñaõ dính maéc vaøo töôùng ngaõ, töôùng nhaân, töôùng chuùng sinh, töôùng thoï giaû. Töôùng laø chæ roõ töôûng thaät, ñeå ñoái trò naêm thöù chaáp taø. Naêm thöù aáy laø: 1. Ngoaïi ñaïo. 2. Noäi phaùp phaøm phu vaø Thanh vaên.

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Thöôïngï (Bieät Baûn) 138

3. Boà-taùt taêng thöôïng maïn. 4. Ñònh Coäng töôûng theá gian. 5. Ñònh Voâ töôûng. - Thöù nhaát caùc töôûng ngaõ v.v... chuyeån. - Thöù hai töôùng cuûa phaùp chuyeån. - Thöù ba töôûng khoâng thanh tònh chuyeån. Ñaây cuõng nhö chaáp coù phaùp. Ngöôøi chaáp coù phaùp nghóa laø chaáp coù caùi voâ phaùp" - Thöù tö laø höõu töôûng chuyeån. - Thöù naêm laø voâ töôûng chuyeån. Ñoái vôùi naêm ñieàu naày, Boà-taùt aáy ñeàu khoâng chuyeån ñoåi. Trong ñoù, laøm saùng toû vieäc coù trì giôùi... cho ñeán seõ sinh ñöôïc nhieàu phöôùc ñöùc v.v... Kinh noùi: "Taïi sao vaäy? "Ñaây yù noùi trong ñaây laø chaáp töôûng ñaûn phaùp (chæ coù phaùp) vaø phi phaùp chuyeån, khoâng phaûi töôûng ngaõ v.v... chuyeån; vì töôûng ngaõ vaø y chæ khoâng chuyeån. Nhöng tuøy mieân trong töôûng ngaõ, theá laø coù chaáp ngaõ. Cho neân kinh noùi: Caùc Boà-taùt neáu töôûng chaáp giöõ phaùp, thì bò dính maéc vaøo ngaõ chaáp. Neáu töôûng voâ phaùp chuyeån, thì vaãn coù ngaõ chaáp. v.v... nhöõng nghóa khaùc trong töôûng ngaõ v.v... chuyeån coøn chöa noùi ñeán. Kinh noùi: "Neáu Boà-taùt töôûng coù phaùp, töùc vöôùng maéc vaøo ngaõ, v.v..." Nghóa laø chaáp töï theå noái tieáp laø töôûng ngaõ; töôûng Ngaõ sôû laø töôûng ngaõ, chuùng sinh. Chaáp ñôøi soáng cuûa ta cho ñeán giaø, ñoù laø töôùng veà maïng soáng. Laàn löôït chaáp

nhöõng coõi, loaøi khaùc, ñoù laø chaáp töôûng ngöôøi. Neân bieát, noùi “seõ sinh töôûng thaät”, caâu naày, laø nöông vaøo nghóa, chæ roõ caùch ñoái trò töôûng khoâng thaät. Caâu: “Ñoái vôùi chöông cuù cuûa Tu Ña La naày, thì ñaáy laø noùi töôùng, chæ roõ phaùp thaân ngoân thuyeát; töø ñoù khieán phaùt sinh yù nieäm thaät. Caâu: Seõ sinh”, thì ñoù laø Nguyeän giöõ laáy. “Theá neân, caùc Boà-taùt khoâng coøn töôûng ngaõ v.v... chuyeån” ñaáy laø an laäp Ñeä nhaát nghóa. “Tu-boà-ñeà, khoâng neân chaáp phaùp, cuõng chaúng phaûi khoâng chaáp phaùp; laø laøm saùng toû khi töông öng vöøa Tam ma ñeà vaø nhieáp taâm taùn loaïn. “Khoâng neân chaáp laáy phaùp”, laø khoâng phaân bieät veà phaùp theå vaø phaùp Voâ ngaõ. Laïi vì nghóa troïng yeáu cuûa phaùp thaân, ngoân thuyeát kinh noùi: Chính vì yù nghóa ñoù, maø Nhö Lai luoân noùi; caùc phaùp moân nhö chieác beø qua soâng; Neáu hieåu ñieàu naày thì phaùp coøn boû, huoáng laø phi phaùp. Phaùp coøn

neân boû, do thaät töôûng ñaõ sinh, huoáng laø phi phaùp thì lyù chaúng caàn! Toùm laïi Boà-taùt muoán ñöôïc phaùp thaân ngoân thuyeát, thì khoâng neân taïo töôûng khoâng thaät. Kinh noùi: Phaät baûo tueä maïng Tu-boà-ñeà! Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Nhö Lai coù phaùp ñeå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc khoâng? Nhö Lai coù thuyeát khoâng? Tu-boà-ñeà thöa: Nhö con hieåu nghóa Phaät noùi, thì khoâng coù phaùp nhöùt ñònh naøo, ñeå Nhö Lai ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc caû, cuõng khoâng coù phaùp nhöùt ñònh, ñeå Nhö Lai coù theå noùi. Taïi sao? Vì phaùp maø Nhö Lai noùi, khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå noùi, chaúng phaûi phaùp, chaúng phaûi phi phaùp. Taïi sao? Vì heát thaûy Thaùnh nhaân ñeàu nhôø phaùp Voâ vi maø ñöôïc teân. Luaän raèng: Ñaây laø noùi phaùp thaân chöùng ñaéc. Coù hai thöù: 1. Phaùp thaân Trí töôùng. 2. Phaùp thaân Phöôùc töôùng. Vì muoán ñöôïc trí töôùng cho ñeán truï xöù phaùp thaân, neân kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Nhö Lai coù ñöôïc voâ thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh giaùc chaêng?...” Ñaáy laø nöông vaøo nghóa, chæ roõ vieäc quay trôû laïi chaáp vaøo Chaùnh giaùc Boà-ñeà. Thuyeát phaùp laø thuoäc veà Chaùnh giaùc. Kinh noùi: “Coù phaùp, coù theå noùi laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc...” Ñaáy laø noùi töôùng, chæ roõ tieán ñeán ñaït ñöôïc phaùp thaân. “Khoâng coù phaùp nhaát ñònh naøo”. Caâu naày, Tu-boà-ñeà noùi roõ yù cuûa Phaät, laø vì Theá ñeá neân noùi coù quaû Boà-ñeà vaø ngöôøi chöùng quaû. AÁy laø nguyeän muoán (duïc, nguyeän) giöõ laáy ñeå laøm phöông tieän, neân caû hai cuøng coù. Nhöng neáu ñuùng theo yù ñöùc Theá Toân, thì caû hai ñeàu khoâng coù. Ñeå chæ roõ yù naày, kinh noùi: “Nhö con hieåu nghóa maø Theá Toân noùi...” Laïi nöõa, kinh noùi: “Taïi sao vaäy? Phaùp Nhö Lai noùi, khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå noùi, chaúng phaûi phaùp, chaúng phaûi phi phaùp”. Thì ñaáy laø an laäp Ñeä nhaát nghóa. Do noùi phaùp, maø bieát ñöôïc quaû Boà-ñeà; trong noùi phaùp aáy, ñaõ an laäp Ñeä nhaát nghóa. Caâu: “Khoâng theå giöõ laáy, nghóa laø chính luùc nghe”. Coøn caâu: “Khoâng theå noùi, laø ngay khi dieãn noùi. Caâu: Chaúng phaûi phaùp laø tính phaân bieät”. Caâu: “Chaúng phaûi phi phaùp laø phaùp Voâ ngaõ”.

Kinh noùi: “Vì sao? Vì nhôø Voâ vi neân ñöôïc teân laø Thaùnh nhaân”. Voâ vi laø nghóa khoâng phaân bieät, cho neân Boà-taùt höõu hoïc ñöôïc teân. Coøn trong voâ khôûi voâ taùc thì chuyeån y theo Nhö Lai goïi laø thanh tònh. Cho neân Nhö Lai ñöôïc teân laø voâ hoïc. Trong ñoù, nghóa Voâ vi ñaàu laø laøm saùng toû söï töông öng cuûa Tam Ma Baùt Ñeá, vaø nhieáp taâm taùn loaïn. Nghóa Voâ vi sau chính laø Ñeä nhaát nghóa, laø Voâ thöôïng giaùc. Töø ñaây trôû ñi, trong caû thaûy truï xöù, ñeàu neâu roõ yù: Nhôø Voâ vi maø ñöôïc teân Thaùnh nhaân. Neân bieát, ôû caùc truï xöù tröôùc, chöa noùi vieäc nhôø Voâ vi maø ñöôïc teân. ÔÛ ñaây, ñaõ noùi xong Voâ vi cuûa Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Neáu laáy baûy baùu, ñaày caû trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, ñem boá thí; Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Thieän nam, tín nöõ aáy, coù ñöôïc phöôùc ñöùc nhieàu chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Raát nhieàu. Thöa ñöùc Theá Toân, raát nhieàu. Keû thieän nam, tín nöõ aáy, ñöôïc phöôùc raát nhieàu. Taïi sao? Baïch Theá Toân! Vì tuï phöôùc ñöùc cao ngôøi aáy, töùc chaúng phaûi laø phöôùc ñöùc. Cho neân Nhö Lai noùi laø tuï phöôùc ñöùc. Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Keû nam, ngöôøi nöõ aáy, laáy baûy baùu, ñaày caû trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, ñem ra boá thí, nhöng neáu coù ai thoï trì kinh naày, duø chæ moät caâu keä vaø giaûng noùi cho keû khaùc, thì phöôùc naày, seõ hôn phöôùc kia voâ löôïng khoâng keå xieát. Taïi sao? Vì heát thaûy chö Phaät, phaùp Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, ñeàu töø kinh naày maø ra. Heát thaûy chö Phaät, chö Nhö Lai ñeàu töø kinh naày maø ra. Tu-boà-ñeà! Nhöõng gì goïi laø Phaät phaùp aáy, töùc chaúng phaûi laø Phaät phaùp, môùi goïi laø Phaät phaùp. Luaän raèng: Ñaây laø phaùp thaân Phöôùc töôùng. Vì muoán ñöôïc phöôùc töôùng, cho ñeán ñaït ñöôïc truï xöù phaùp thaân, neân kinh noùi: “OÂng nghó sao, neáu coù ngöôøi laáy baûy baùu, ñaày caû trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, ñem boá thí...” ÔÛ ñaây, muoán noùi roõ ñieàu gì? Töùc do coù phaùp thaân; ngoân thuyeát töø ñoù sinh ra phöôùc töôùng Nhö Lai cho ñeán chöùng ñöôïc phaùp thaân. Ñoái vôùi vieäc, chæ noùi moät baøi keä boán caâu, maø phöôùc ñöùc coøn nhieàu nhö theá, huoáng chi heát thaûy phöôùc töôùng cuûa Nhö Lai coù ñöôïc ñeå chöùng phaùp thaân. Vaäy thì do nguyeân nhaân naøo, trong ngoân thuyeát phaùp thaân, chæ noùi boán caâu, maø sinh nhieàu phöôùc ñöùc? Ñeå thaønh töïu nghóa naày, kinh noùi: “Vì sao? Vì Nhö Lai, voâ thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh giaùc, ñeàu töø phaùp naày maø ra”. Trong ñoù tích taäp ñuû möôøi phaùp haønh A haøm Chö Phaät, Theá Toân töø keä phaùp naày maø sinh ra.

AÁy laø theo Theá ñeá, neân noùi laø Phaät ñöôïc sinh ra, laø coù Boà-ñeà. Töùc caû hai ñieàu aáy, goïi laø Phaät phaùp, vì coù Boà-ñeà vaø Phaät. Kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Phaät phaùp aáy, töùc chaúng phaûi Phaät phaùp”. Laïi nöõa, kinh noùi: “Phöôùc ñöùc naày sinh ra, hôn phöôùc ñöùc kia Voâ löôïng A taêng kì”. Ñaáy laø nöông vaøo nghóa, ñeå chæ roõ ñoái trò (chaáp) phöôùc khoâng sinh. Trong ñoù “vôùi phöôùc naày”, laø noùi veà töôùng, chæ roõ phaùp thaân phöôùc töôùng. Caâu: “Hôn phöôùc kia”: Laø chæ roõ nguyeän muoán (duïc nguyeän) giöõ laáy. Kinh noùi: Baïch Theá Toân! Tuï phöôùc ñöùc aáy, töùc chaúng phaûi tuï phöôùc ñöùc, neân Nhö Lai goïi laø tuï phöôùc

ñöùc". Vaø noùi: "Tu-boà-ñeà! Phaät phaùp, Phaät phaùp aáy, töùc chaúng phaûi Phaät phaùp, neân goïi laø Phaät phaùp". Do tu phöôùc ñöùc naày vaø Phaät phaùp, ñaõ goàm thaâu vaøo trong phöôùc töôùng Nhö Lai. Trong phaùp thaân ñaõ an laäp Ñeä nhaát nghóa, vì tuøy thuaän Voâ vi, maø ñöôïc teân nhö vaäy. Coøn vieäc töông öng cuûa Tam Ma Baùt Ñeá vaø ñieàu phuïc moïi loaïn ñoäng, thì khoâng noùi laïi nöõa. Caâu: "Raát nhieàu, thöa Theá Toân, raát nhieàu, thöa Tu-giaø-ñaø. Hai lôøi naày chæ roõ vieäc thaâu giöõ taâm, giöõ taâm, do coù giöõ chaéc taâm mình môùi goïi laø thoï trì. Giaûng noùi cho keû khaùc, laø giaûi thích caùc caâu, chöõ, nghóa, lyù. Voâ löôïng laø thí duï nhöõng gì vöôït hôn. A taêng kì laø noùi roõ söï nhieàu. Ñaây ñaõ noùi xong truï xöù Duïc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.